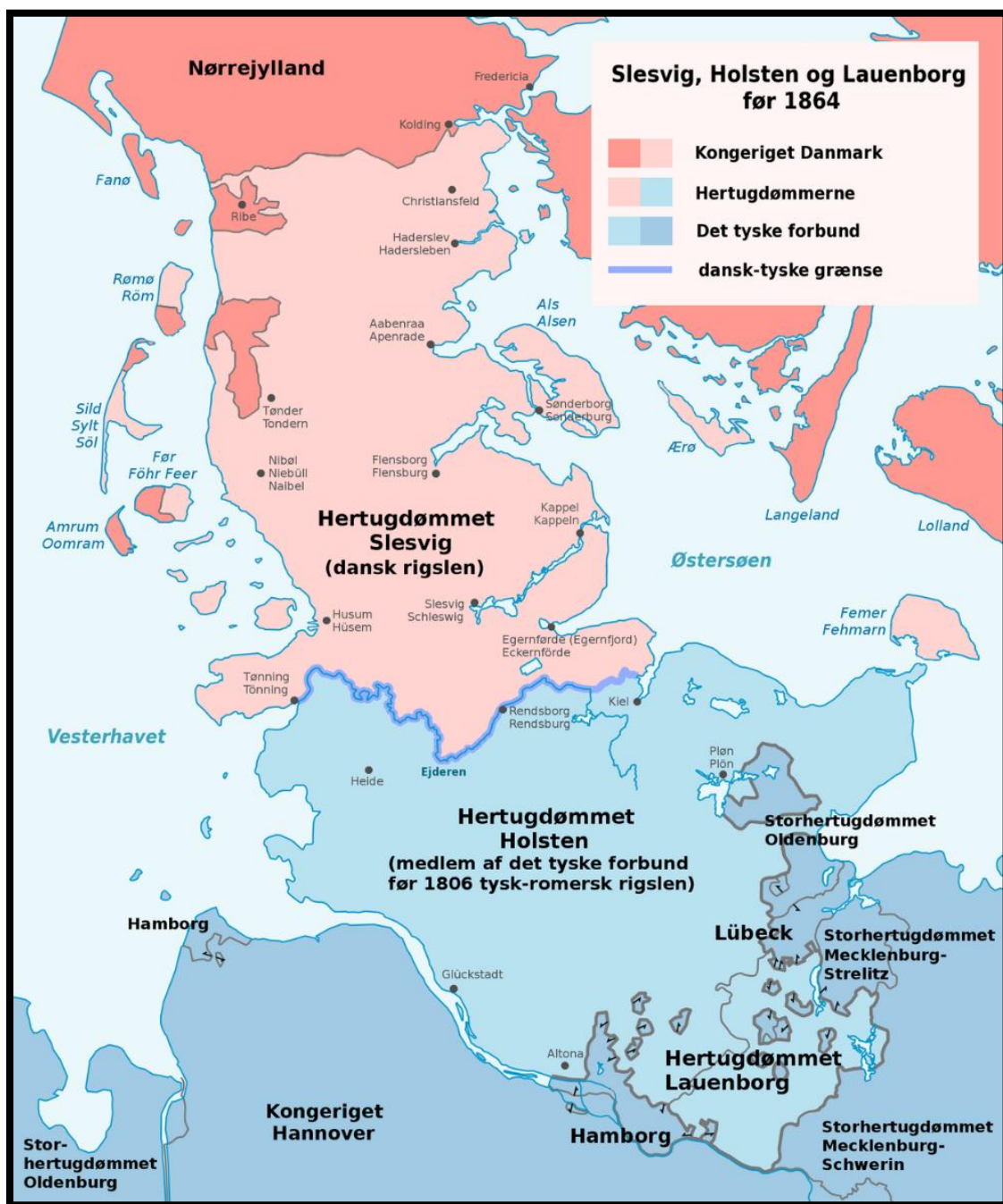

De Slesvigske Krige og Fredericia

I 1848 bestod det danske rige ikke kun af Danmark, men også blandt andet af *hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg*, hvor den danske konge bestemte som hertug. Holsten og Lauenborg var også med i *Det Tyske Forbund*.

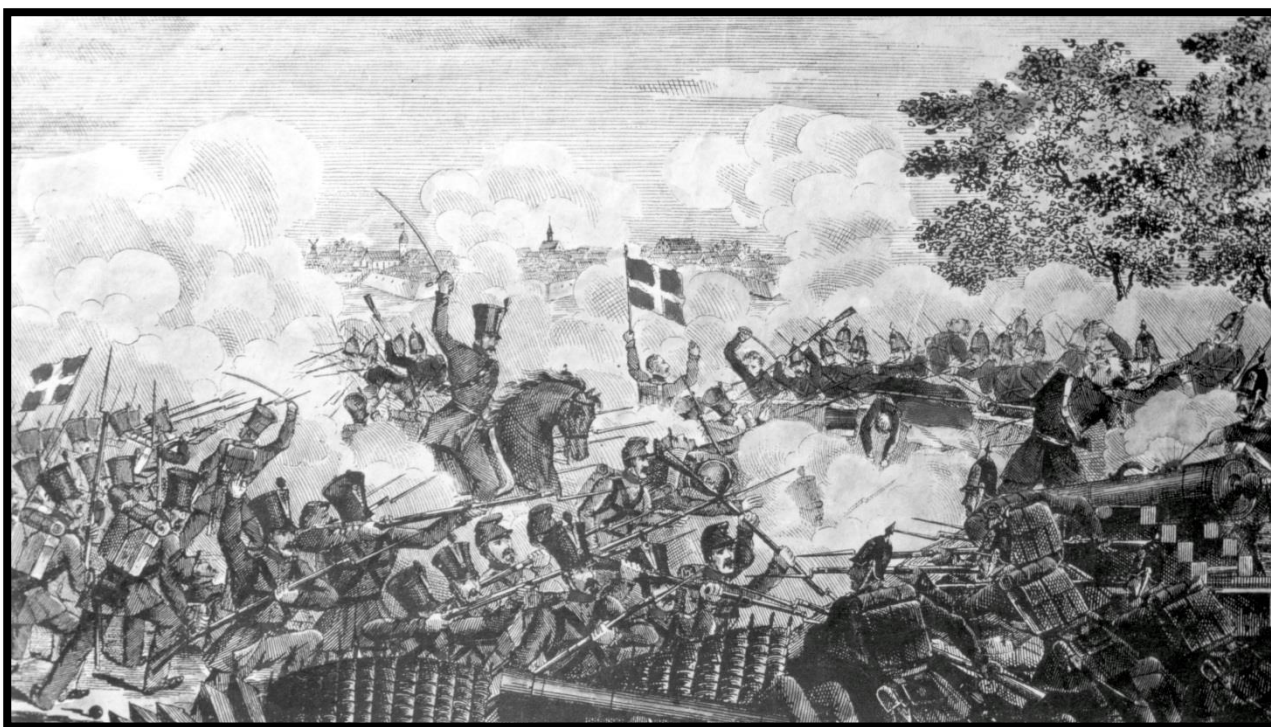
I den nordlige del af Slesvig talte de fleste dansk og følte sig danske. Det sydlige Slesvig var som Holsten og Lauenborg mest tysk. Slesvigs nordlige grænse mod Danmark gik ved Kongeåen, og den sydlige grænse mod Holsten gik ved floden Ejderen. Den nordlige del af Slesvig er næsten det samme, som vi i dag kalder for Sønderjylland.

De tysksindede slesvigere og holstenerne ville have deres egen stat med egen regering. I 1848 gjorde de derfor oprør mod Danmark, som de oplevede som en undertrykkende magt. For slesvig-holstenerne var der tale om en frihedskamp, mens danskerne opfattede det som et oprør og forræderi mod Danmark. De synes, at slesvig-holstenerne brød deres fane-ed til den danske konge. I Danmark mente man, at Slesvig skulle være en del af Danmark, mens man i Slesvig og Holsten mente, at de 2 hertugdømmer ikke skulle skilles ad.

I Danmark rejste der sig en national stemning, og folk var enige om, at oprørerne skulle sættes på plads. Hæren blev indkaldt, og ca. 1300 mand meldte sig frivilligt for at kæmpe for Danmark.

Krigen var en *borgerkrig*, og en del soldater oplevede at skulle kæmpe mod venner eller familie, der var med i krigen på fjendens side.

Det første slag blev udkæmpet ved Bov, hvor danskerne var i overtal og vandt. Derefter blandede det Tyske Forbund sig i krigen, og Preussen sendte soldater for at hjælpe slesvig-holstenerne, hvilket gav danskerne problemer.

Fæstningen Fredericia

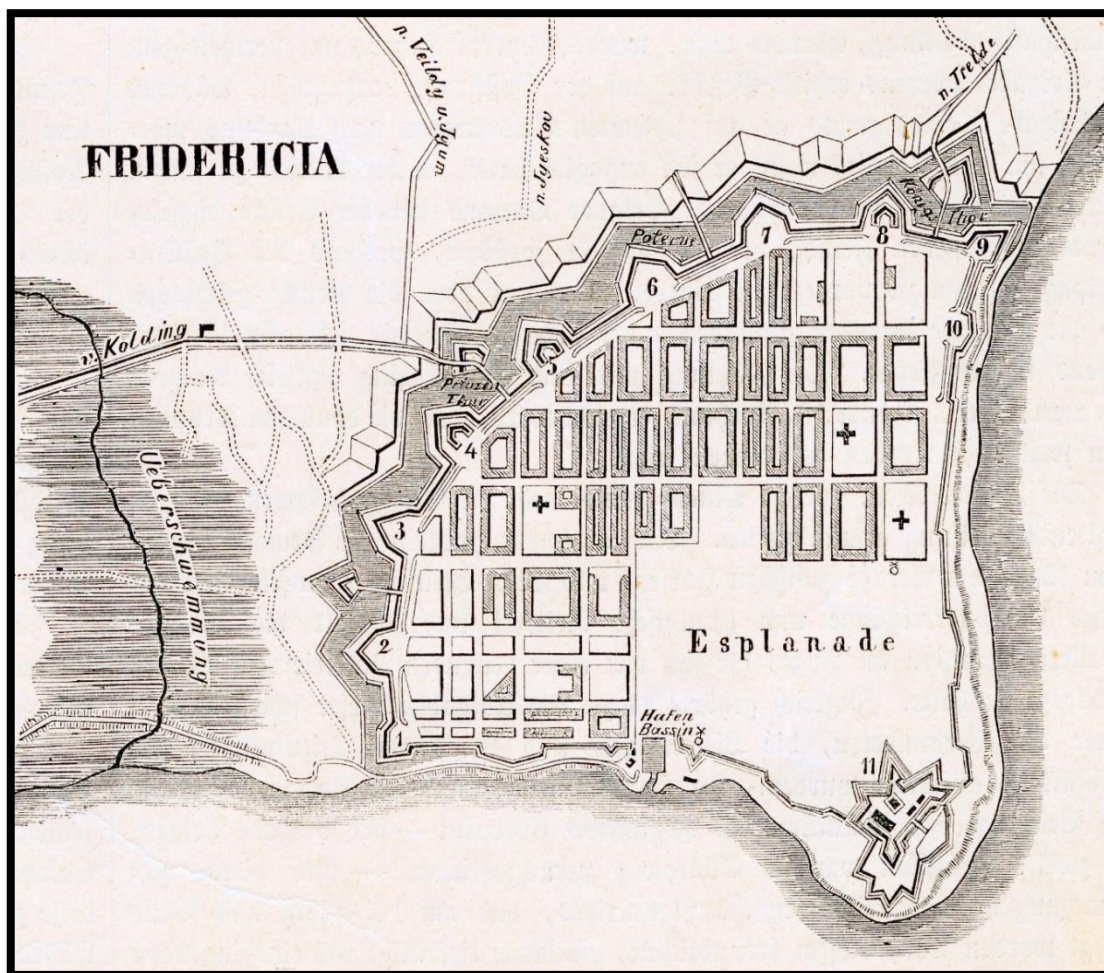
Da krigen begyndte i 1848 var Fredericia Vold i så dårlig stand, at man overvejede helt at opgive den. I maj måned blev fæstningen indtaget uden kamp af preussiske soldater, som blev der i 3 uger under ledelse af general Wrangel.

I marts 1849 begyndte man at sætte Fredericia Vold i stand under ledelse af kommandant N.C. Lunding. Han var en meget skrap person, som soldaterne frygtede, men respekterede. Lunding

sørgede for, at der blev rejst *palisader* øverst på volden, lavet *løbegrave* og bygget *blokhuse*, som man kunne skyde fra.

Uden for fæstningen lavede man med Ullerup Bæk en oversvømmelse på 1,5 km, så man var sikker på, at fjenden ikke kunne angribe den sydlige del af volden.

Belejring og bombardement

I maj 1849 belejrede slesvig-holstenernes hær Fredericia og begyndte at bombardere byen.

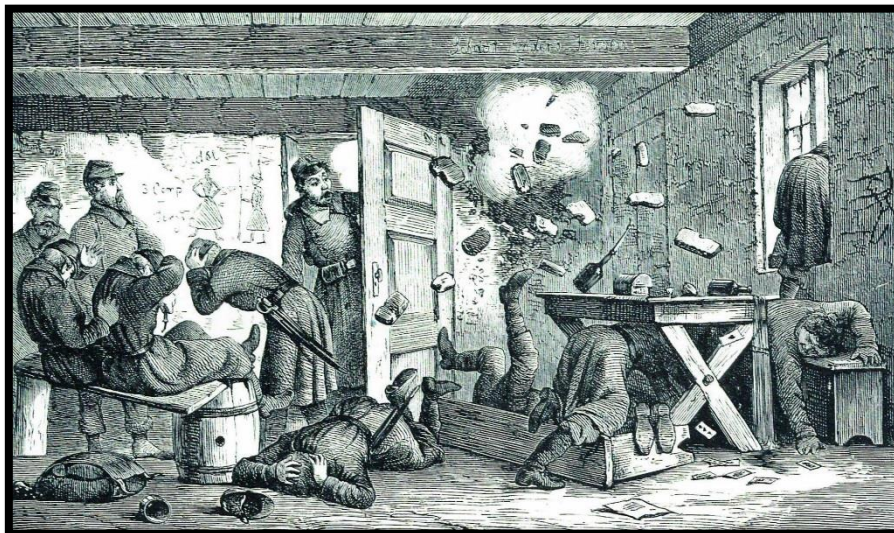
Lige inden for Prinsens Port lå et bryggeri, der havde en høj skorsten, der ragede højere op end toppen af volden. Den brugte slesvig-holstenerne sammen med voldmøllen på Prins Christians bastion til at sigte efter, så både mølle og bryggeri blev ødelagt. Flere bygninger i byens rigeste kvarter mellem Norgesgade og Prinsessegade blev også bombet, og under et kraftigt bombardement fra 16. – 19. maj blev der ødelagt ca. 45 huse.

Mange familier blev skilt ad, for mens kone og børn flygtede til Fyn, blev mændene i Fredericia for at passe på husdyr og ejendomme.

De sårede soldater

Under bombardementerne var der flere steder indrettet *lazaretter* i Fredericia. De blev flyttet rundt til forskellige steder, efterhånden som bombardementerne ødelagde byens kvarterer.

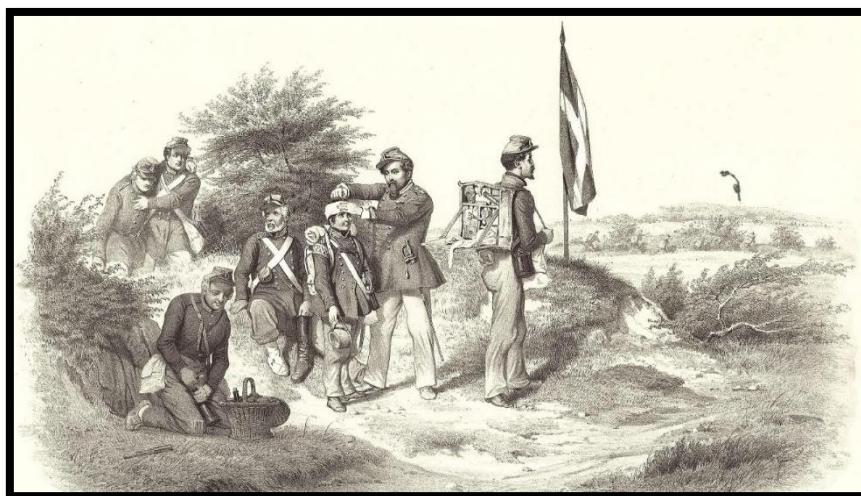

Lettere tilskadekomne og syge, der kunne flyttes, blev sendt til Fyn, hvor man også havde indrettet lazaretter. Det kunne dog være svært at sejle de sårede over, fordi fjenden beskød overfartsstedet.

Troen på Gud

I mange af de breve, som soldaterne sendte til deres familier og venner kan man læse, hvor meget troen på Gud betød for dem. De bad til Gud både om beskyttelse i krigen, men også om at hjælpe familien derhjemme med fx gården og høsten.

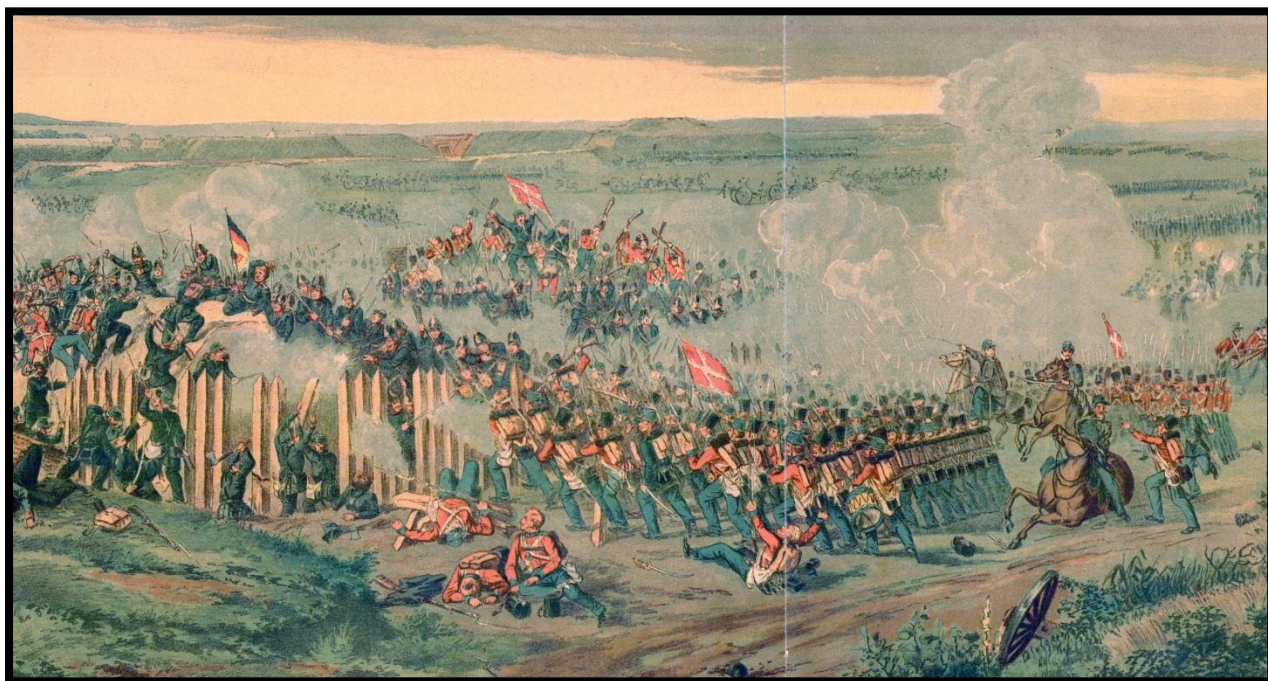
Mange soldater skrev, at de var klar til at dø for Danmark, hvis det var Guds vilje.

6. juli-slaget

Slesvig-holstenerne bombede Fredericia, fordi de ville afskære byen fra Fyn og resten af Danmark. Hvis det lykkedes, var Fredericia færdig og fortabt. Det vidste danskerne, og man måtte bryde belejringen, inden det var for sent. General Bülow planlagde derfor, at man skulle angribe fjenden om natten mellem den 5. og 6. juli.

I fæstningen var der om aftenen den samlet 23.000 mand, og af disse var 19.000 klar til kamp. Kl. 1 om natten den 6. juli angreb danskerne ved at *gøre udfald* gennem en tunnel i voldens nordlige ende. Efter meget hårde kampe blev slesvig-holstenerne slået på flugt og belejringen hævet.

De døde danske soldater blev bragt til Sct. Michaelis kirke og videre til fællesgraven ved Trinitatis Kirke, hvor de blev begravet den 8. juli. I dag er der en stor gravhøj og et mindesmærke over soldaterne. De døde tyskere blev begravet i en lille fællesgrav på Sct. Michaelis' kirkegårde – uden gravsten eller mindesmærke.

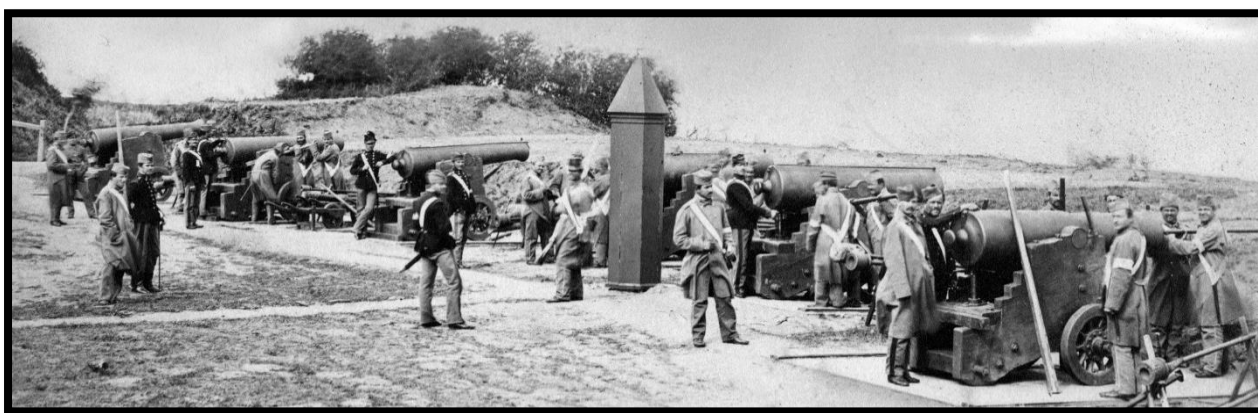

1864 - 1920

Den 10. juli 1849 indgik man våbenhvile. Man aftalte, at den slesvig-holstenske hær skulle trække sig tilbage syd for Ejderen, og Slesvig deles i to zoner. Den nordlige del skulle under dansk kommando og den sydlige under preussisk herredømme.

I 1850 kom det atter til kampe, og der blev igen indgået våbenhvile og lavet en fredsftalen. I den stod, at Slesvig og Holsten ikke måtte blive selvstændige, men at Slesvig heller ikke måtte blive en del af Danmark.

I 1864 brød krigen ud igen og efter et stort nederlag ved Dybbøl i april måned, besluttede danskerne at opgive Fredericia og tømte den i løbet af 2 dage for soldater. Herefter blev byen besat af østrigske soldater. Krigen endte med, at danskerne tabte og mistede derefter hele Slesvig.

Da Tyskland havde tabt 1. verdenskrig lavede man i 1920 en *folkeafstemning* i Slesvig, så folk selv kunne bestemme, hvilket land de ville tilhøre. Grænsen kom til at ligge næsten samme sted, som slesvig-holstenske forhandlere havde foreslået den danske regering i 1848.

Den 15. juni 1920 blev Sønderjylland (den nordlige del af Slesvig) en del af Danmark. Dette kaldes for *Genforeningen*.

